

KULTUUR. POSTIMEES.EE

Kaljuste stipendiumi sai Rasmus Puur

■ Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia fondi Tõnu Kaljuste nimelise allfondi 2021. aasta stipendiumi otsustas komisjon määrata noorele heliloojale ja dirigendile, EMTA magistrandile Rasmus Puurile. «Rasmus Puuri tulemuslik tegevus Vanalinna hariduskolleegeiumis ning tema looming instrumentaal- ja vokaalmuusika vallas on igati tunnustust väärt,» ütles värskelt stipendiaadi kohta Tõnu Kaljuste.

Rasmus Puur on lõpetanud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia bakalaureuseastme heliloomingu erialal ning jätkab praegu samal erialal magistriõppes professor Tõnu Kõrvitsa juhendamisel. Rasmus Puur on kirjutanud muusikat mitmes žanris, 2017. aastal esietendus tema ooper «Pilvede värvid» Rahvusoperis Estonia, eelmisel aastal tuli Pärnu linnaorkestri esituses esiettekandele tema viiulikontsert, ta on loonud hulgaliselt koormuusikat ning muusikalise jutustuse «Sipsik».

Dirigendina on ta kunstiliselt vedanud noorteorkestrit Reaalmažoor ning 2015. aastast on ta Vanalinna hariduskolleegeiumi keelpilliorkestri dirigent. Rasmus Puur oli üks 2017. aasta noorte laulupeo «Mina jään» ideekavandi autoreist ning sümfooniaorkestrite liigi dirigent, eelmisel üldlaulupeol «Minu arm» aga juhatas ta segakoore.

7. märtsil toimub virtuaalne konverents «enne ja pärast Koma», mis on pühendatud Kalju Komissarovi 75. sünniaastapäevale.

Tuglase auhinna võitjad teada

■ Friedebert Tuglase novelliauhinna žürii koosseisus Maarja Kangro (esimees), Heli Allik, P. I. Filimonov, Mart Velsker ja Kristi Viiding otsustas kuulutada 2020. aastal ilmunud lugude hulgas võitjateks Lilli Luugi novelli «Kolhoosi miss» eest ja Tauno Vahteri novelli «Taevas Tartu kohal» eest.

Cash teeb Adidasega koostööd

■ Tommy Cash disainis Adidas Superstari spordijalatsite seerias valminud limiteeritud partiiga botased, mille ostuõigust jagatakse loosiga. Jalavarjude peamiseks omaduseks on, et paari üks botas on üleni must ning teine üleni valget värvi.

«Minus elavad korraka nii ingel kui ka kurat – kaks vastandit, mis omavahel pidevalt võitlevad. Miks siis peita oma isiksuse ühte külge, kui nad saavad üksteisega ideaalselt koos eksisteerida. Ei tohiks olla liiga hea ega liiga halb. Vaja on tasakaalu,» ütleb Tommy Cash.

Mudeli pealmine osa on ehtsast nahast, kummist tald on vastavalt musta ja valget värvi. Autentseid madalaid botaseid täiendavad mitmed disainerdetailid: jalanõu kanda kaunistab Tommy Cashi autogrammi käsitsi tehtud lasergraveering ja mudeli sisetal on kaetud Yin-Yangi printidega. Uudis Tommy Cashi ja Adidas spordijalatsite äratav huvi üle maailma, alates ajakirjast Vogue kuni väljaandeni Office Magazine.

UUS REAALSUS. Paavo Järvi tõdeb, et kõik on pidanud otsima uusi esinemisvorme, mõtlema välja toimuvad siiski veebikontserdid. «On palju inimesi, kellel on praegu palju raskem. Ja elu läheb ju ikk

Järvi: valiksin hoolikamalt seda,

INTERVJU

RIINA LUIK
kultuuriajakirjanik

Täpselt aasta tagasi alustas Paavo Järvi Tallinnast oma Jaapani NHK orkestriga Euroopa-turneed. Järvi on korduvalt oma orkestrid ja säravad solistid enne vastutusrikkaid turneesid eesti publiku ette otsekui eksamil toonud, end lahti mänginud ja positiivsetest emotsioonidest kantuna maailma tuhisenu.

Järvi poleks aga isegi halvimas unenäos osanud ette näha, et pärast punkti panemist orkestri ülmenukale turneele 4. märtsil Brüsselis Kaunite Kunstide Keskuses BOZARis ei kohtu ta oma muusikutega enam kui aasta.

T ä n a v u s e l
Eesti Vabariigi sünnipäeva hommikul postitas Järvi näoaramatuse kauni sünnipäevatervituse: muusikalise meenutuse sellest kontserdist, lastes kõlada Heino Elleril lüürilisel ja iga eestlase hinge puudutaval «Kodumaisel viisil».

Järvi tõdeb usutluses Postimehele, et pandeemia-aasta on paisanud segi kõik tema senised hästi sisse töötatud harjumused ja toonud kaasa vajaduse paljud asjad ümber mõtestada. Ka tõdemuse, et kõike oligi võib-olla liiga palju...

Pidupäeva õhtul, mil Paavo Järviga üle ookeaniavaruste vestleme, on Miamis veel hommik. Palmid sahisevad ookeanituules ja Järvi naudib perekonna Ameerika kodus West Palm Beachil hommikukohvi. Kiluvõileibu süüakse hiljem ja tähistama hakatakse õhtul, kui kogu perekond kokku tuleb.

Alustame suurest plaanist – kuna teie haare on nii lai ja te puutute kokku nii paljude riikide kultuuritippude ja kultuuripoliitika-ga, kuidas kirjeldaksite seda, mis praegu toimub?

Väga palju sõltub sellest, mis riigist ja mis kontinentidest me räägime. Euroopas on väga selgelt tunda vana kultuuri tugevat kandepinnast ja traditsioone: kultuurielu jätkamist mingisugusteski vormides püütakse võimaluste piires toimivana hoida. Ameerikas seevastu on praegu tunda kultuuri puudust.

Vana (muusika)kultuuri siin ei ole, kõik on uus, kõik on huvitav ja samavõrd ka pealiskaudne. Euroopa klassikaline kultuur, sealhulgas muusika ja kirjandus, pannakse samale pulgale mistahes meelelahutusega.

Kui Euroopas püütakse leida teid ja võimalusi, kuidas kultuuri ka nendes keerulistes oludes elus hoida, siis Ameerikas on suhtumine ühene: paneme kõik kinni, kuni pandeemia pole võidetud.

Mis puudutab Euroopat, on siin väga tähtsaks kohale tõusnud voogedastus – orkester mängib tühjas saalis kaamerate ees. Kontsert nagu oleks, aga see on ilma publikuta. Mõned orkestrid teevad seda otse kontserdikalendri alusel, mõned enne salvestavad ja panevad siis oma kodulehele.

Euroopa riigid, kes peavad end kultuurimaastiku liidriteks, püüavad välja mõelda uusi ja ambitsioonikaid programme, et mit-

te lihtsalt eksisteerida, vaid olla ka praegu huvitavad ja omanäolised.

Sõidan tagasi Euroopasse, annan kontserdi koos Berliini Filharmoonikutega (veebikontsert toimub 6. märtsil – toim). Neil ja teistel juhtivatel orkestritel on sellised platvormid juba ammu olemas, see töö oli juba enne pandeemiat ära tehtud. See oli ettenägelik samm tuleviku suunas ja andis neile orkestritele võimaluse kohe oma kontserttegevus ümber orienteerida ja seda jätkata. Väga paljudele orkestritele on see kõik aga täiesti uus maailm.

Missugused on olnud kõige märkimisväärsamad muudatused teie enda jaoks?

Kõigepealt muidugi see, et hästi palju kontserte on ära jäänud.

Näiteks NHK orkestrit, mille peadirigent ma olen, pole ma nüüdseks aasta aega näinud. Jaapan lihtsalt ei luba ühtegi võõramaast sisse. Oleks pidanud Jaapanis olema just nüüd, veebruaris, kuu aega järjest, see jäi loomulikult ära.

Järgmine kord peaksin sinna lendama juunis, kuid ka see pole kindel... Kõige raskem selle asja juures on, et kui suuremal osal inimestel ja ka muusikuil on õnn olla palgatööl ja nad saavad siiski hakkama, on väga palju ka neid, kel seda turvalisust pole.

Mina ei ole veel õnneks sellises olukorras, kus ma peaksin kohe tööle minema, et ära elada, või ametit vahetama, kuid mitmed minu Ameerika sõbrad on pidanud seda tegema, sest suured orkestrid on lihtsalt laiali saadetud ja nad ei saa mingit palka. See näitabki, kui habras võib olla riigiti kultuuripoliitika.

On teil tulnud karantiinis istuda ja anda pidevalt koroonaproove? Muidugi, ja päris palju. Kui Inglismaal oli pandeemia kõrgpunkt, olin kolm kuud Londonis karantiinis. Kui ma kusagile lendan, on koroonaproovi andmisest saanud uus rutiin. Kui sul on kontsert ja sa tahad seda teha, siis teist võimalust ei ole, see käib praeguse elu juurde. See on igal juhul parem, kui mitte midagi teha.

Teil on neli orkestrit, kelle ees peate seisma ka neil rasketel aegadel kui peadirigent ja kunstiline juht – kuidas orkestritel läheb?
Tõsi on see, et kõik suured turneed on ära jäänud ja keegi pole siinjuures erand. Kõik on pidanud otsima uusi esinemisvorme, mõtlema välja uusi projekte. Isegi kui publikule ei saa mängida, toimuvad siiski veebikontserdid.

Teil on neli orkestrit, kelle ees peate seisma ka neil rasketel aegadel kui peadirigent ja kunstiline juht – kuidas orkestritel läheb?

Tõsi on see, et kõik suured turneed on ära jäänud ja keegi pole siinjuures erand. Kõik on pidanud otsima uusi esinemisvorme, mõtlema välja uusi projekte. Isegi kui publikule ei saa mängida, toimuvad siiski veebikontserdid.

Paavo Järvi räägustab, et Pärnu muusikafestival oli 2020. aasta suvel üks vähestest Euroopas toimunud festivalidest. Muusikud said kokku viis kuud pärast maailma lukku panemist ning energia ja musitseerimise rõõm olid tohutud.

FOTO: KAUPU KIKKAS

Tonhalle orkestriga, mille peadirigent ma möödunud hooajast olen, on mul õnnestunud kõige rohkem tööd teha, kuid ka nendega jäi Jaapani-turnee ära. Tonhalliga oleme viimase aasta jooksul salvestanud ära kõik Tšaikovski sümfooniad, neist viies sümfoonia on juba ka ilmunud.

Märtsi keskel alustame Mendelssohni salvestamist. Eesti Festivaliorkestril oli tänavuseks kavandatud Lõuna-Ameerika-turnee, kuid Ameerika on kinni – praegusel andmetel kuni septembrini. Kuid õnneks sai EFO kokku eelmisel aastal Pärnu muusikafestivalil, mis oli toona üks väga vähestest Euroopas toimunud festivalidest.

Muusikud said kokku viis kuud pärast maailma lukku panemist ja see energia ja musitseerimise rõõm oli tohutu! NHKd pole ma näinud varsti

juba aasta, nad on olemas, riik maksab orkestrile palka, kuid nende tegevus on väga piiratud nii riigisiselt kui ka koosseisu suuruse ja hõredusnõuete koha pealt. Kõik nende suured kontserdid on ära jäänud.

Oma mõju on kindlasti ka hõredusnõudel ja orkestri vähendatud koosseisul.

Hõredusnõude puhul, kus lavale mahub vaid osa suurest orkestrist ja distantsid on suured, on üldse väga raske muusikat teha. Eks me muidugi püüame ja enam-vähem on see siiski tehtav, aga kui päris aus olla, ei ole sellisel moel suurt sümfoonilist muusikat võimalik mängida.

Kas tunnete kohustust hoida oma orkestrite moraali kõrgel ka siis, kui olete neist eemal?

Loomulikult on see kohustus olemas ja ma tunnetan seda väga tu-

